वाचा दिविता दिवित्मता" ऋ०१०।७६।६ "दिवितायां दीप्तिमत्तायाम्" भा० ।

दिवियज् पु० दिवि द्युलोकेस्थितानीन्द्रादीन् यजते यज-क्विप् अलुक्स० । द्युलोकस्थितदेवयाजिनि "होतारो न दिवियजो मन्द्रतमाः" ऋ०९।९७।२६ "देवानिन्द्रादीनस्तुवन्त्येवं दिवियजो दिवि द्युलोकेस्थितानिन्द्रादीन् देवान् यजन्तः" भा० ।

दिविरथ पु० पौरवे भूमन्युसुते नृपभेदे "ततो दिविरथो नाम भूमन्योरभवत् सुतः" भा०आ०९४अ०२ अङ्गराजपुत्र दधिवाहनपुत्रे नृपभेदे च "अङ्गपुत्रो महानासीद् राजेन्द्रो दधिवाहनः । दधिवाहनपुत्रस्तु राजा दिविरथोऽभवत् । पुत्रो दिविरथस्यासीच्चित्रतस्य पराक्रमः" हरिवं० २१अ० ।

दिविषद्(स) पु० दिवि सीदति सद-क्विप् अलुक्स० वा मत्वम् । देवे अमरः । "पृथिवीसदं त्वान्तरिक्षसदं दिविषदं देवसदं नाकसदम्" यजु० ९।२ "मान्द्रानन्दपुरन्दरादिदिविषद्दृष्टन्दैरमन्दादराद्" "हव्यहानवदूग्रमामदिविषद्दुर्वारदुःखापदाम्" गीतगो० ।

दिविष्टि त्रि० दिवमिच्छति दिव-कर्त्तरि क्तिच् । द्युलोकेच्छायुक्ते "इमा उ वां दिविष्टयः" ऋ०७।७४।१ "दिविष्टयो दिवमिच्छन्त्यः" भा० ।

दिविष्ठ त्रि० दिवि तिष्ठति स्था-क अलुक्स० मत्वम् । १ध्रुवलोकस्थे २स्वर्गस्थिते च "दिविष्ठस्य भुविष्ठस्य ब्रह्मीभूतो मम प्रियः" भा०आ०६अ० ।

दिविसृश् त्रि० दिवि सृजति क्विन् "न रपरेति" पा० पर्युदासात् न मत्वम् । द्युलोकस्पर्शिनि "आ हि स्थाथो दिविस्पृशम्" ऋ०४।४६।२ किञ्चित्तत्वात् झटिति प्रदाने च कः ।

दिवी स्त्री दिव वा० ङीप् । उपजिह्विकाकीटे हारा० ।

दिवेदिवे अव्य० दिव-वा० के द्वित्वञ्च । दिवसे निरु० ।

दिवोकस् पु० द्यौ स्वर्गं आकाशो वा ओकोयस्य । १देवे २चातकस्वर्गे च मेदि० ।

दिवोजा त्रि० दिवो जायते जन-ड । वा० अलुक्स० । द्युलोकाज्जाते "एषा सा नो दुहिता दिवोजा" ऋ०६।६५।२

दिवोदास पु० दिवः स्वर्गात् दासोदानं यस्य । यमस्य पुत्रभेदे "यमस्यानुनिधुनं यस्ते मेनकायामिति स्मृतिः । दिवोदासस्य राजर्षिरहल्या च यशस्विनी" हरिवं० ३२अ० । मनुवंश्ये रिपुञ्जयाख्ये २नृपभेदे च तत्कथा काशीख०४७अ० "ततश्चिन्तयता कृष्णा दृष्टो राजर्षिसत्तमः । अवि-तक्रे महाभागे तपसा शिवतेजिनः । मनोरन्वयजो वीरः शूलोधर्मरवोदितः । रिपुञ्जयेति विख्यातो राजा परपुरञ्जयः । अथ ब्रह्मा समाहाय बहुशोरवपूर्वकम् । उवाच वचनं राजन् ! रिपुञ्जय ! महामते ! । इमां पालय भूपाल ! सप्तद्वीपिकामनाम् । नागकन्यां नागराजः पत्यर्थन्ते प्रदास्यति । अनन्तमोक्षिनीत्याख्या पातुकिः शीलभूषणाम् । दिवोऽपि देवादास्यन्ति रत्नानि कुसुमानि च । प्रजापालनसन्तुष्टा महाराज ! प्रतिक्षणम् । दिवोदास इति ख्यातमतो नाम त्वमाप्स्यसि । मत्प्रसादात् नृपते ! दिव्यं सामर्थ्यमस्तु ते । परमेश्वरवचः श्रुत्वा ततोऽसौ राजसत्तमः । वेधसं बहुशः स्तुत्वा वाक्यञ्चेदमुवाच ह । राजोवाच । पितामह ! महाभाग्य ! त्रिलोकीकरणक्षम ! । कथ्यन्ते च राजानो मे कर्म कथ्यते त्वया । ब्रह्मोवाच त्वयि राज्यं प्रकुर्वाणे देवोऽपि विधास्यति । पापनिष्ठे च वै राज्ञि न देवो वर्षते पुनः । राजोवाच यद्यहं पृथिवीनाथः सर्वलोकपितामह ! । तदा दिविषदो देवा दिवि तिष्ठन्तु सा भुवि । देवेषु दिवि तिष्ठत्सु मयि तिष्ठति भूतले । अग्रपक्षेन राज्येन प्रजा सौख्यमवाप्स्यति । मयेति विश्वसृक्प्रोक्तो दिवोदासो नरेश्वरः । पठन् घोषयाञ्चक्रे दिवं देवा व्रजन्त्विति । मयि प्रशासति क्षौणीं सुराः सुखा भवन्त्विति । नागकन्यिके वै नागा नराः सुखा भवन्त्विति" इत्युपक्रमे

दिवोदासस्य काशीतो निर्वासनान्तकथा तत उत्तरेषु अध्यायेषु द्रष्टव्या । १धन्वन्तरेरवतारे काशीराजभेदे आयुर्वेदशब्दे तत्कथा ७८६पृ० सुश्रुतप्रादुर्भावे भाव०प्र० उक्ता द्रष्टव्या ।

दिवोद्भव त्रि० दिवे स्वर्गे उद्भवति उद्+भू अच् । स्वर्गाद्य स्वर्गयोजाते । २एलायां स्त्री शब्दार्थकल्प० ।

दिवोल्का स्त्री दिवा जाता उल्का । दिवसजातायां नभःस्थ्युतायामुल्कायाम् । "सधूमा न्यपतत् सार्चिर्दिवोल्का नभसश्च्युता" भा०उ०१०अ० ।

दिवौकस् पु० दिवं स्वर्गं ओकोयस्य दिवा ओकोयस्येति दिवनुशब्दे उभयपदवृद्धिः । देवे "पवि व्यजन्मन्न दिवौकसामपि" । "बभौनिशम्याधिपतेर्दिवौकसाम्" रघुः । "कौर्त्तयन्निव दिवौकसां प्रियम्" माघः "तारकेव दिवौकसः" कुमा० ।

दिवौकस (ओकस्) शब्दोऽन्योऽन्यलीलुप्तसदृशोक्तौ